

NAŠA MOČ

Celoletna naročnina znaša K 6—
polletna " " " 3—
četrletna " " " 1.50

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Uredništvo in upravnništvo se nahaja
v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna
Oglasi se sprejemajo po dogovoru

Naše zahteve.

Ureditev temeljne plače.
Obvezno socialno zavarovanje delavskih stanov za starost in onemoglost.
Hiše z vrtom za delavske družine proti zmernemu mesečnemu vračevanju.
Brezplačnega zdravnika za delavske družine.
Odločilen vpliv staršev na ljudsko šolo.
Javno jamstvo za osebno in organizacijsko svobodo.

Državno stanovsko zastopstvo delavskih stanov.
Državno ščitenje vseh vrst ljudskega združništva.

V splošnem pa:

Vzajemno razmerje med ljudmi in med stanovi:
Da se odstrani kapitalistično državo in liberalno-kapitalistični družabni red.
Da se vpelje socialno pravični družabni red, ki varuje človekovo osebnost pred državnim nasiljem in družbo pred nasiljem posameznika.
Da se odstrani vsak političen tiranizem.
Da se odpravi vsak strankarski terorizem.
Da časopisi in ljudski govorniki osvetlujejo dan za dnem pogubni značaj Marksovega socializma in Bakuninovega komunizma in
uvajajo duha socialne pravičnosti in socialne ljubezni,
kažejo zvezo med vero, moralo in državnim blagostanjem,
delajo na to, da odpadniki od krščanstva ne bodo določevali katoličanom razmer, se vtikali v njih družine, zakon, vzgojo ter celo v pokopališča,
delajo na to, da se združijo vsi stanovi na pomoč delavskemu proletariatu, tako da bo mogel vsak delavec pošteno preživiti sebe in družino, in vzgojiti otroke.

Naše razmerje do liberalizma in socializma.

Ugotoviti moramo razliko med Jugoslovansko Strókovno Zvezo, med Narodno socialno zvezo (ki je kameleon od liberalizma k socializmu) in socialno-demokratsko strokovno zvezo.

Povedati je treba, da mi zastopamo stališče družabne vzajemnosti, liberalizem in socializem pa stališče razrednega boja, in sicer zastopa liberalizem stališče uničenja slabotnih, socializem pa stališče uničenja močnih.

Liberalizem zagovarja nasilneže in izkoriščevalce: močne, bogate in učeno-premetene; socializem zagovarja zeleno nevoščljivost, ki se naj zbere v združeno pest maščevanja vseh teptanih, obubožanih in surovih. — Vzajemnost obsoja zlorabo moči in vdihuje duha, ki vsakemu privoščiti, kolikor sebi.

Liberalizem v političnem življenju je isto kot absolutizem in tiranizem enega nad vsemi in socializem v političnem življenju je isto kot absolutizem in tiranizem mase nad manjšino.

Liberalizem v državnem varstvu je militarizem, to je vojaštvo pod vodstvom tirana ali oligarhov; socializem v državnem varstvu je rdeča garda, to je truma zločincev pod vodstvom demagoga.

Liberalizem med uradničtvom je birokratizem, jahanje črk v predpisih, lizunstvo navzgor in preziranje navzdol; socializem med uradničtvom je lizunstvo navzdol in nesramnost navzgor, laskanje ljudski masi in črčenje svojega šela.

Liberalizem pri duhovnih, oziroma klerikalnih, imenovan klerikalizem, je zloraba klerikalnega duhovskega stališča in oblasti v lastno korist; socializem pri duhovnih bi bil zapostavljanje in zloraba duhovskega stališča in oblasti ljudstvu na ljubo.

Liberalizem je mogoč, če je pokvarjen posameznik in socializem je mogoč, če je pokvarjena družba.

Liberalizem v verskonravnem življenju je način mišljenja in življenja, ki napravljaja sebe za boga, svojo pamet, svojo voljo in svoj trebuh; socializem v verskonravnem življenju je način mišljenja in življenja, ki napravljaja ljudstvo, ljudsko voljo in ljudski trebuh za boga.

Socializem je liberalizem v ljudski daji.

Mi obsojamo liberalizem; obsojamo tudi socializem, ker zagovarjamo krščanski misel.

Obsojamo nadčloveka, ves tisti sebični in lakomni napuh, pa tudi njegovega krvavega maščevalnega sina — blazno in sebično maščevanje. Liberalizem je vzrok socializma, zato zasluži hujšo obsodbo.

Liberalizem zagovarja nadčloveka; njegov sin je Viljem II. Socializem zagovarja z maščevalno krvjo oblitega rablja; njegov sin je Liebknecht in Trocki.

Zato je naša temeljna zahteva, da naj dobe ljudje drugačno srce, kot ga jim dela liberalizem in socializem — zlobni oči z zlobnim svojim sinom.

Kakor so zahtevali svoj čas kristjani namesto liberalizma »libertatem christianam« krščansko svobodo, tako zahtevajo danes namesto socializma »societatem christianam« krščansko družbo. H kristjanom pa se hočemo prištevati mi.

Ljudje naj ne dobe srca kot ga ima nadčlovek in rabelj, ampak tako, kot ga ima tisti, čegar srcu se ravno zadnje mesece posvečujejo slovenske družine.

S tem je označeno naše razmerje.

Anton Komlanec.

Poslanec Gostinčar minister za socialno politiko. Kakor poročajo iz Belgrade, je prevzel poslanec Gostinčar ministrstvo za socialno politiko. Minister Gostinčar je predsednik Jugoslovanske Strokovne Zveze. Častitamo.

A.

Svobodna trgovina.

Trgovina je izmenjavanje blaga. Kar eden ima, zamenja z blagom, ki ga ne potrebuje, in najraje vzame za zameno blago, ki ga najbolj potrebuje. Kdor zamenjuje svoje blago, pravimo, da ga prodaja, in kdor sprejema v zameno blago, pravimo, da kupuje. To zamenjavanje imenujemo trgovino. Trgovina je prodajanje in kupovanje blaga.

Blago, s katerim običajno zamenjujemo, kar imamo preveč, in katero običajno vsak najraje vzame v zameno, imenujemo denar. Denar je običajno blago za izmenjavanje. Denar je blago, ki posreduje zamenjavo. Denar je menjavno sredstvo. Običajno menjavno sredstvo je bilo pri nas do

možl svoji domovini odreči pomoči. V nekaj urah hiti v sredi svojih prijateljev v Quino.

Preobrat se mu je posrečil. Urbinisti, kni so določili vstajo za 18. januar, so bili poraženi. Narodna skupščina je 15. maja 1869 imenovala Garcia Moreno začasno predsednikom. Toda Moreno je stanovitno odbijal izvolitev, nato so izvolili njegovega svaka, Manuela Ascasubi. Moreno je nasvetoval nekaj sprememb v upravi. Predsednik naj bi bil odslej vsakih šest let in po preteku let je lahko iznova izvoljen. Dalo naj bi se mu več moči proti skrivnemu revolucionarnemu gibanju.

8. Zopet izvoljen.

Volitev predsednika je bila določena za 29. julij 1869. Pred volitvijo je bila slovesna sv. maša na čast sv. Duhu. Vsi glasovi razen enega, so imenovali Garcia Moreno. Toda Moreno je odklonil. Zbor pa je izrekel, da noče drugega voliti. Moral je prevzeti in 30. julija je prisegel na novo ustavo v stolnici, obdan od meščanskih in vojaških oblasti. »Prišegam pri Bogu, svojemu Gospodu in pri sv. evangelijih, da hočem zvesto izpolniti svojo dolžnost kot predsednik republike. Pripoznavati hočem katoliško, apostolsko in rimsko veroizpoved, varovati nedotakljivost in neodvisnost države, paziti na ustavo in zakone in to zahtevati tudi od drugih. Ako bom držal besedo, tudi Bog moja moč in moja bramba; ako ne, me sodita Bog in domovina!«

(Dajle.)

LISTEK.

Don Gabriel Garcia Moreno,
predsednik republike Ecuador.

—r.
(Dajle.)

7. Potres v Ibarri.

V noči od 15. do 16. avgusta je strahoviti potres opustošil provinco Ibarra. Dva grozna sunka od spodaj navzgor sta sledila v nekaj sekundah. Skoro za meter visoko so se čutili ljudje vrženi kviku in bilo je, kot da se odpira zemlja in požre celo mesto. Ibarra je bil v razvalinah, kakor tudi mestici Otavalo in Cotacachi. Uradno so našli 50 do 55.000 mrtvecev. Otopelost in obupnost sta se polastila, kar jih je ostalo živih. Pozabili so na one, ki bi jih lahko rešili. Nasprotno se o se zbirali ljudje skupaj, podobni krvoločnim hijenam, morili in ropali. Indijanci so grozili z uporom, da se otresejo zatiralcev. Nihče ni poslušal oblasti; zato so ostali ubogi nesrečniki pod razvalinami več dni brez vsake pomoči. Mostovi in pota so bila razrušena. Šele po šestih dneh je došlo poročilo o nesreči v Quito. Takoj je bil Garcia Moreno imenovan od predsednika za namestnika province Ibarra. Moreno je nemudoma zajezdil in prinesel rešitev. Upeljal je red, ustanovil je bolnišnice, vdove in sirote je odpeljal v Quito, po-

skrbel je, da se prepreči lakota. Moreno sam je rešil neštetim življenjem in daroval od svojega malega premoženja 1000 pezov (5000 kron). Meščani v Ibarri so pisali zahvalo: »Pomoč, ki jo je nudil Garcia Moreno, ta mož po navodilu z neba, imenovan za meščanskega in vojaškega poveljnika, je tako velika, da nam manjka besed, s katerimi bi slavlili rešitelja. Rekli so, da je tega krasnega junaka Bog ustvaril samo zato, da tolaži in blaži rane v nesreči. Samo solze, ki vro iz naših oči, morejo izpričati ganjenost srca, ko so videla toliko požrtvovalnost. Kmalu bomo vsled njegovega neutrudljivega dela, ki ga odlikuje, njegovih smelih načrtov in previdnega ravnanja, slavili svoje socialno in politično vstajenje. Ne bomo več sence, ki begajo ob pogledu tisočev trupel v obupnosti. Nikakor ne bo provinca Ibarra pozabila njegovega imena in zastava Equadorja ne bo izgubila eno najsvetlejših zvezd.«

Augusta 1869 je poteklo predsedništvo Epinose. Konservativci so hoteli izvoliti Moreno; ta pa je prigovarjal v izvolitev Dargnesa. Ker pa je Dargnes izvolitev odklonil in je pretela nevarnost, da bi bil izvoljen Aguirre, urbinisti, je izjavil Moreno, da je pripravljen sprejeti nekdanje mesto predsednika. Ti dogovori so se vršili že koncem 1868. V decembru tega leta je Moreno izdal program, kjer so med drugimi tudi sledeče besede:

»Dolžan sem svojemu narodu podati načela, po katerih bom vodil upravo, ako mi narod izkaže čast, da me pokliče v vladu. Spoštovanje in varstvo katoliški Cer-

kvi; neomajna vdanost sv. Stolici; vzgoja na podlagi vere in morale. Razširjenje pouka v vseh strokah; dovršiti načete ceste in napraviti pota po potrebi in sredstvih dežele. Jamstvo oseb. posestev, trgovine, kmetijstva in industrije; svoboda za vse v vsem, izvzemši zločine in zločince; pravična, hitra in natančna kazni vstajem in anarhistom. Obdržati dobre odnose z našimi zavezniki; povišanje vseh poštenih meščanov na mesta po zaslugi in zmožnosti. To je moj program. Hočem vse, kar pripomore, da napravimo Equador za pošteno in svobodno, bogato in v resnici srečno deželo. To so moja načela; to bodi vedilo moje uprave, ako mi ljudstvo podeli predsedniško mesto.«

Ta program je vzel urbinistom vsako upanje, da bi mogli postavnim potom priti do vlade. Zato so grozili z umorom in splošno revolucijo. V Cuenci je rjulo nahujskano ljudstvo: »Živi Robles! Smrt Garcia Morenu! Proč s konkordatom! Smrt papežu! Smrt duhovščini!«

Moreno je živel takrat mirno na svojem posestvu Guachala in se ukvarjal z gospodarstvom. Naenkrat, ponoči ob 11. uri, — bilo je začetkom leta 1869. — mu javi njegov služabnik: prijahali so jezdec in žele govoriti. Prva misel je bila, da ga hočejo umoriti. agrabli sabljo, z drugo roko vzame samokres in stopi pred hišna vrata. Toda niso bili urbinisti, pač pa njemu najudanejši prijatelji. Pojasnili so mu položaj in ga pozvali, naj nastopi proti nasilju in spletkam Urbina. Le nerad je Moreno vstopil zopet v politični boj, vendar ni

zdaj zlato, srebro, nikel in baker. Mednarodna menjavna vrednota je zlato.

Vojska je uničila velike množine vsega blaga: živine in s tem živčev, volno in kožo, platna, tkanine, obdelanega polja, strojev, spirita, bencina, kovin, med temi najdražje, ker jih je poslala v inozemstvo za blago, katero je potem porabila, uničila. Tako smo sedaj pravzaprav brez običajnega denarja, zlataga in srebrnega. Zmanjkalo nam je menjavnega sredstva.

In res, danes ne veš več, katero je najbolj običajno blago, za katero ljudje najbolj zamenjujejo: ali državne nakaznice, takozvan papirnat denar, ali žito, moka in mast ali kože ali platno ali žebelj ali tobak.

Danes je v Jugoslaviji velika razlika med današnjimi in običajnimi časi. Včasih je vsakdo vsak dan imel, kar je potreboval neobhodno. Zato mu ni bilo drugega mar, kakor da je posedal nekaj tistega blaga, ki je pred ljudmi in državo veljalo kot običajno menjalno in vrednostno sredstvo, pa je takoj dobil, kar je rabil, kar pred domačim pragom v bližnji posredovalnici blaga, ki smo jo imenovali štacuno ali bolj po slovensko tržnico, prodajalno. Sedaj je drugače. Preveč ima malokdo. In kdor ima, se boji, da mu bo drugi teden zmanjkalo. Zato ne zamenja prostovoljno ničesar, ampak je prisiljen. Če mu zmanjka kruha in živežja sploh, potem raje zamenja obleko, ki jo ima odveč, da dobi živež, ker hrane najbolj potrebuje na zemeljskem svetu. Če mu zmanjka obleke, da raje prstane in uhane, kot da bi ga zeblo. Če mora iti v Ljubljano ali iz Ljubljane, mora imeti nekaj tistih državnih nakaznic, ki jim pravimo papirnat denar. Seveda ti papirni državni listki nimajo danes zate nobene druge vrednosti kakor toliko, kolikor ti države porebuje: da ti pismo odpremi, da ti vagon oskrbi, da ti jamči za varnost in pa da dobiš za nje državno blago monopolne: sol, tobak.

Ker torej danes rednega menjavnega blaga pravega denarja ni, je vsa urejena trgovina motena. In ker danes sploh manjka mnogo vrst blaga, je trgovina navezana samo na te vrste, ki se še dobe, in ker tisti, ki mu manjka neobhodnega, tvega, kar more, da dobi neogibno potrebno blago, tisti pa, ki mu najnujnejšega ne manjka, čaka doma, se je dogajalo in se še, da so morali hoditi in se morajo, daleč, zelo daleč. Iz Istre na Kranjsko, z Gorenjskega na Dolenjsko, s Slovenskega na Hrvaško. Nekaj so kupili, nekaj zamenjali, največ pa sprosili.

To so morali delati ljudje, ki prej niso bili nikdar vpisani med trgovce, delavci: premogariji, kovinarji, črkostavci, poštarji, javni uslužbenci, sprevodniki, železničarji, policaji, žandarji, uradniki. Preskrbo je prevzela država. Čež kolikor rok je šlo, toliko se je umelo blaga in za aprovizacijo ga je ostalo zmeraj premalo. Ljudje so se hudovali na mestne svetnike, na tržne župane. Ali kdor je vzel v roke, se je ravnal po geslu, da je treba ustvariti brado najprej sebi. Ker je manjkalo, je vsak zabavljaj, eden drugega dolžil, razven si pa pomagal, kakor je vedel in znal. Razvilo se je zasebno zamenjavanje mimo patentiranih trgovin in aprovizacijskih odborov. Pri tem se je ta in oni, ta in ona seznanila s praktično umetnostjo nabave blaga. Sposobnost ima povsod prednost, tako tudi v trgovski zadevi. Tu še zlasti. Marsikdo se je tako izuril v dobavi blaga, da mu je preostajalo. Preostanka pa ni odstopil najpotrebnejšemu, ampak je zamenjal tistemu, ki mu je mogel največ ponuditi, po modrem načelu svobodne trgovine, ki pa tedaj še ni bila svobodna. Ko je zamenjal za denar ali za platno ali za posodo, je šel spet ubožec na Dolenjsko in spet nakupil za stradajočo obitelj moke, jajc, fižola, krompirja in dobil od vojakov vojaškega blaga, od mestnih kupcev pa denarja, kolikor je hotel. Nekateri so kupili zemljišče za izkupiček, nekateri hiše, nekateri so šli med akcionarje. Tistih, ki so aprovizirali vojaške, niti ne omenjam.

Skratka, nastalo je mnogo nadebudnih trgovskih poklicev, ki bi jih nikdar ne bilo, ako bi ne prišle vojne in povojne razmere. Trgovina v smislu liberalizma je pa kolkortoliko neka hazardna igra, tveganje na gospodarsko smrt in življenje. Igra na srečo pa postane lahko strast, pri mladih ljudeh običajno. In zato sedaj, ko je spet upeljana svobodna trgovina, se prvič malokateri trgovec zadovolji z dobičkom, po krščanski vesti dovoljenim, in premnog zasebnež, čegar poklic je to ali ono delo, se ne mara odreči priljubljenemu trgovskemu poslu, pri katerem ni treba ne osemurnega delavnika, ne higijenskih predpisov, ampak treba je samo avtomobilistu, ki peče diplomacijo v inozemstvo, stisniti nagrado, pa ti peče z diplomacijo vred tobak ali sladkor, nazaj pa pripelje tkanine in pomaranč, ali se domeniš z uslužbenci na hrvaških železnica, pa dobiš 500 K, ali v drugih priboljškov, drugi solidni pošiljač in kupec pa ne pozna modernih prometnih postav in zato tudi njegov sod po nerazumljivem naključju in neurejenih prometnih razmerah zgine in ga ni, pa ga ni. Vse ministristvo v Beogradu ti ne pomore.

Vsled sile zadnjih let je postalo skoro vse javno življenje podkupljivo in vsled mikavne navade hoče vršiti posel tihotapstva in sleparstva še danes le premnogo ljudi.

Tako je ženska 17. marca t. l. kupila 200 zavojev vžgalic, plačala zavoj po 2 kroni, desla jih čez trg in prodala vse skupaj z dobičkom po eno krono pri zavoju, torej samo da je sprejela in izročila, ji je ostalo 200 kron dobička. Taki zgledi vlečejo.

Isti dan so nesli trije Hrvati — vsak po eno vrečo tobaka. Dobili so tobak pri privatnikih ne v trafikah.

Dva kontrabantarja sta spet nesla dva nahrbtnika čez demarkacijsko črto na Laško.

Kaj je storiti z ozirom na vse to?

Da je treba take in enake gospodarske socialne razmere najstrožje obsoditi, temu bo pritril vsak, kdor noče skupnega pogina.

Drugič je treba reči, da družabne korupcije ne pomaže odpravljati ne liberalizem, ki je brezvestna individualna sebičnost, ne socializem, ki ni nič drugega kot liberalizem v ljudski izdaji — to se pravi: beraču ne pomaže egoizem nič, če je sam, ampak četa z več tatovi in tolovaji skupaj socialiter lahko oropa zasebno in javno blagajno.

Tretjič je popolnoma jasno, da bi se od korenine do vrha iztrebilo kar kmalu socialnega gospodarskega zla, ko bi se vpeljavalo potom časopisja in potom ljudskih govornikov pravo pojmovanje človeka in njegovega razmerja do sočloveka ter do tistega, kateremu je človek zasebno in socialno odgovoren. Tega na po veliki večini ne delajo ne naše politične struje ne njihovi listi, ker jim ni prav, da je krščansko to, kar je prav in dobro.

Četrthi je treba takoj nekaj izdatnega ukreniti: 1. Vsem, ki se pečajo s trgovino samo iz klatežstva in zaradi naglega dobička, naj se trgovanje prepove. 2. Vsem, ki se jih je zalotilo na oduštvu, naj se trgovski patent odvzame. 3. Trgovati naj smejo samo tisti, ki jim dovoli javnost: občina, država in vsa ljudska gospodarska društva. 4. Orožniki naj strogo pazijo, da vse tihotapstvo izgine ter vsi prekunci in mešetariji. Orožniki, ki tozadevno ne izvršijo svoje dolžnosti, naj izgubi službo.

Vlada in njena odgovornost.

Ureditev valute se dan za dnem zavlačuje, draginja pa stalno narašča. Nekatere stroke so si že izvojevale delno zboljšanje plač, nekatere pa čakajo v obupanju. Nezadovoljnost raste od dne do dne. To nezadovoljnost, ki je vsled razmer povsem upravičena, pa podpihujejo temni elementi političnih nezadovoljnejšev, katerim se vsled preobrata niso izpolnile njih nade, razni socialisti in komunisti, ki z veseljem gledajo, da postajajo z rastočo nezadovoljnostjo tla za njihove prevratne namene bolj in bolj pripravna in končno razni kapitalisti, ki uvidevajo, da bo dobila njihova politika v novi državi precej zastopavljeno stališče. Vlada pa čaka in čaka. Gotove stranke ne razumevajo duha časa ali pa se jim zdi boj klerikalizmu, glede katerega mislijo, da je prišel ugoden trenutek, da po njem lopnejo, bolj važen kot pa pereča socialna vprašanja, predvsem pa vprašanje prehrane.

Boje, ki so jih vpeljali socialisti proti našim organizacijam in boji organizacij in delavstva proti kapitalizmu, borba za obstanek, za vsakdanji kruh postaja vedno hujša in prepad med raznimi sloji se poglablja. Boj, ki je preje divjal na frontah, se prenaša v našo notranjost.

Vsak čuti, da nekaj ni v redu. Preje se je zabavljalo čez bivšo avstrijsko vlado, vsakdo je mislil, sedaj v Jugoslaviji bo konec vseh težav, ker pa draginja le narašča, se slišijo besede: sedaj je še slabše kot preje. Eni zabavljajo iz potrebe, drugi iz politike, dejstvo je pa, da zabavlja vse, celo oni, ki žive od žuljev izsesanega ljudstva, ko vidijo, da bo tudi njihovega izsesavanja prej ali slej konec.

Vlada bi torej lahko slišala in kaj ukrenila, ali pa vsaj pojasnila težkoče.

Danes so oblagodarjeni stanovi sledeči: prekupčevalci, tovarnarji in trgovci, kmetje, obrtniki.

Zapostavljeni so pa delavci s tedenskim in mesečnim zaslužkom in uradništvo.

Koliko zaslužiš? Jaz sem tovarniški delavec. Pred vojno sem zaslužil na mesec 150 K in sem s tem izborni izhajal. Danes dobim 300 K a ne morem izhajati. Porabil sem na mesec 4 kg masti, za katere sem plačal 8 K, danes velja 160 K, torej 152 K več. Nadalje 20 kg moke, ki je stala preje 8 K, danes velja 80 K, torej 72 K več, 1 meter drva je stal 8 K, danes velja 60 K, torej 52 K več, 5 kg fižola je stalo preje 2 K, danes velja 15 K, torej več 13 K, plačati moram vsak mesec samo za te stvari več 289 K, povišek plače pa znaša 150 K, zmanjka mi torej 149 K. Kje so pa še druge potreščine. To je le en del ži-

vil v vsakdanji rabi, kje obleka, obutev in drugo. Krpa na čevlju preje 30 vin., sedaj 8 K, podaljanje čevljev, preje 3 K, sedaj 20 K, naprava obleke preje 10 K, sedaj 80 do 150 K.

Ali gospodje pri vladi tega ne vedo? Čemu je ustanovljeno ministristvo za soc. skrbstvo? Ali bi ne bilo jednostavneje: določiti v obliki vladne odredbe kratko: Vsaka stalna tedenska ali mesečna plača mora znašati vsaj 300 odstotkov onega zneska, ki ga je prejemal uslužbenec zadnji mesec pred vojno, pa basta!

Ali ni to ravno taka socialna potreba kot bi bila druga, ki naj bi se glasila: Med producentom in konzumentom sme biti samo en posredovalec, vsak drug nakup in prodaja se sme izvršiti le potom posebnege za to določenega posredovalnega urada, obstoječega iz zastopnikov konzumentov. Kdor se pregreši zoper to naredbo, bodisi kupec ali prodajalec, plača prvič vsak globo 10 odstotkov kupne svote, drugič 50 odstotkov, tretjič zgubi obrt in se ga postavi pod nadzorstvo posredovalnega urada.

Gospodje se prerekajo ali monarhija ali republika, ali centralizem ali federalizem, ali svobodomiselnost ali krščanska država. Ljudska nejevolja pa utegne prehiteti one, ki sanjajo vsak svoj sen, čakajo in se love za sicer važnimi problemi, a pri tem pozabijo, da želoдец navadnih zemljanov ni ustvarjen na čakanje in potrebuje vsakdanje hrane.

Uradna Jugoslavija ne čakaj, da bi se veselili oni, ki čakajo tvoje poguba. Spomni se, da vsak delavec je vreden svojega plačila, plačilo pa mora biti zadostno!

Ne od miloščine, ne od podpor, od zaslužka naj živi pošten delavec in uradnik.

Politika.

Kaj počno danes najhujši nasprotniki militarizma?

Soc. demokratje in z njimi vred vsi revolucionarni elementi so bili od nekdaj najhujši nasprotniki militarizma. Seveda niso bili antimilitaristi iz principa, ampak le, ker so videli v militarizmu svojega nespravljivega in neprimernega nasprotnika. Kjer je dobro organizirana obramba in varnostna služba, tam revolucionarne nakane ne gredo v klasje. Bili smo proti militarizmu tudi mi, a iz čisto drugega človeškega razloga. Vojska je pobijanje človeštva, organiziran poboj sobratov druge države, naroda ali stranke, šiba človeštva, večkrat moč v rokah krivičnih nasilnejšev, četudi je mogoče boj lahko svet in opravičen, vendar vedno nekaj nenavadnega.

Sedaj pa pogledajmo, kaj delajo oni, ki so vedno najbolj vpili proti militarizmu, socialne demokratje in druge njim sorodne oz. iz njih stranke izvirajoče elemente, naj se že imenujejo boljševiki, špartakovci, komunisti ali anarhisti, vsi so si namreč bratje med seboj, samo eden je hujši in radikalnejši kot drugi. Mar so napravili mir in red? Ali so odpravili vojaško službo in vojevanje? Ne, v Rusiji organizirajo ogromno armado, s katero hočejo utrditi svojo moč in ogroziti sosedje. Enako zbirajo rdečo armado, v katero se baje vpijujejo celo ženske tudi na Ogrskem. V Berlinu in drugih krajih Nemčije se bojujejo med seboj ena radikalnejša struja z drugo zmernejšo. Pobijajo se po cestah kot roparji, mečejo bombe iz zrakoplovov na množice v mestu, nastopajo kot oborožena sila proti sedanjim soc. dem. vladi, ki jim je premalo revolucionarna. Lakota, beda, trpljenje in suženjstvo v teh krajih je hujše kot kjerkoli. Ako so njih načela dobra in če stoji na edino pravičnem stališču proste odločitve in svobode vsakega posameznika, čemu orožje, upori, umori, požigi, ropanje, pobijanje sobrata. Čemu armade, danes ko je cel svet do obupnosti sit prelivanja krvi.

Vse to ne pomeni nič drugega kot, da je v onih krajih nasilstvo liberalno kapitalističnih mogotcev prešlo v roke judovsko-proletarskih nasilnikov in demagogov, ki inteligenco in navidezno zakonitost, ki je krila liberalno-kapitalistične mogotce, nadomestujejo s toliko strašnejšo surovostjo in krutostjo. Princip, to je krivica, zatiranje, brezbožnost in nadvlada je pa pri teh in onih enak.

Kje je najti v teh pobojih svobode, enakosti, bratstva. Ja, če bi bilo onim, ki uče te fraze, res za principe, ki jih vsebujejo te besede, potem bi bil njih nauk idealen, saj vsebuje ravno sveta vera in življenje po veri vse to. A te besede v ustih brezverca pomenijo le: svoboda za hudobijo in nasilje, enakost, če ti kaj imaš, jaz pa nič, da ti smem vzeti, — če pa jaz imam, ti pa nič, se pa enakost neha, bratstvo, samo dokler si morega mišljenja, če si pa drugih nazorov, potem se te pa sme pahiti iz tovarne ali pa celo pobiti!

Govorje ljudstvu, kadar je izročeno na milost in nemilost takih nasilnikov, ki ne poznajo ne pravice ne ljubezni.

Edino krščanska pravica je, ki je

zmožna voditi ljudstva k sreči in miru in edino krščanska jubezen je poklicana, da celi rane, ki jih zadaje življenje ubogemu človeštvu dan na dan.

Bogu bodeš enaka, tako je govorila kača v raju in kača današnje dobe, ki je še prav tista kot v začetku sveta, pravi: svoboda, enakost, bratstvo! Pa tako v raju, kot danes pride za one, ki slušajo ta glas, bridko razočaranje. Veseli se je pa, tako v raju kot sedaj, le hudobni duh in njegovi pomočniki.

Mednarodna komisija v Ljubljani je dovršila svojo misijo. Uspeh je za nas ugoden.

Ententa je priznala Jugoslavijo kot zavezniško državo. Italijani groze, da zapuste mirovno konferenco. Ameriško javno mnenje je zaenkrat na naši strani.

Jugoslovanski klub je v glavnem izvršil načrt za agrarno reformo.

Mir bo podpisan do Velike noči, kakor je izjavil francoski zunanji minister Pichon.

Širijo se novice, da misli poverjenik A. Kristan vstopiti v skupno vlado. Sedaj se bo pogajal še z organizacijo, česar uspeh bo, ali vstopi v ministristvo, ali ne.

Italijanom diši Beljak in se zavzemajo, da ga dobe. Kaj ne bi, če le morem, si misli Lah. Saj je Beljak glavno prometno križišče v Alpah, ki posreduje med severom in jugom. Beljak bo naš!

V parlamentu je bila soglasno sprejeta adresa, ki je posebno poudarjala narodno edinstvo, krivica zaradi zasedanja naših ozemelj, posebno Primorske po Italijanih in socialne reforme. V debati je govoril za Jugoslovanski klub Banič.

V proračunski debati našega predstavništva je govoril za Jug. klub prof. Vesenjak. Dovolil se je kredit za april v znesku 130 milj. dinarjev. Zanj so glasovali vsi, razen soc. demokratov.

Za prehrano Slovenije. Poverjenik za javna dela in poslanec Anton Kristan (socialni demokrat) in poslanec dr. Hohnjec (Jugoslovanski klub) sta intervenirala pri ministristvem predsedniku Protiću in pri ministru za trgovino in prehrano Ribarcu in posredovala o važnih gospodarskih zadevah, ki se tičejo Slovenije, zlasti v vprašanju svobodne trgovine in zadostne prehrane vseh slovenskih okrajev, dalje tudi o uvozu in izvozu iz inozemstva. O vseh zadevah je bila narejena in izročena spomenica, ki so jo podpisali vsi trije parlamentarni klubi, v katerih so tudi slovenski poslanci. Naši zastopniki so dobili gotovost, da se bo za Slovenijo dovolilo in ukrenilo vse, karkoli bo mogoče, da se naši kraji zadovoljijo s prehranjevanjem in v drugih gospodarskih ozirih.

Narodni klub, v katerem tvorijo večino Hrvatje-Starčevićanci stopijo le pod tem pogojem v vlado, če se spremeni kurz v Bosni in na Hrvaškem, ter bi v tem slučaju prevzel dve mesti.

V Bosni je vlada odredila strogo cenzuro. Tudi politično nasledujejo ljudi in je že več politikov zaprtih.

Svoboda se omejuje tudi na Hrvatskem. Zaprla je oblast Stj. Radića, dr. Kovčevića in dr. Prebega zaradi veleizdaje. Znano je, da je Radić vnet republikanec, ki zahteva balkansko-jugoslovansko federativno republiko. Prepovedano je bilo tudi že več shodov. Ne vemo, kaj je demokratski vladi v Beogradu na potu, jasno in gotovo pa je, da se absolutizem ne bo več obnesel! Sila rodi protisilo.

Stavka avstrijskih železničarjev se je na široko razpletla. Ne samo južna železnica od Špilja pa do Dunaja, ampak tudi druge železnice so ustavljene. Stavka nima točasno političnega ozadja, ampak le gmočno. Ententni transporti živil so zastali sredi proge in je nevarnost, da Dunaj čez par dni ne bo imel kaj nesti v usta. Nadaljna posledica pa je, da je ententa ustavila dovoz živil, dokler se promet zopet ne vrši! Dokaz, da je boljše malo potrpeti, kakor pa gladu umreti.

Mirovna konferenca je razburjena. Vzrok je prevrat na Ogrskem in pa imperializem Italijanov. Wilson stoji slejkoprej na svojem demokratizmu in svari Italijane. Posledica je, da so Italijani silno razdraženi in groze, da zapuste Pariz.

Vesoljni cerkveni zbor misli sklicati papež Benedikt XV. Zadnji se je vršil pod Pijem IX. v decembru 1869 do oktobra 1870.

Slovenske železničarje vabijo in zahtevajo na Hrvaško in v Srbijo, da uredijo tam redni promet. Posamezne komisije hodijo v Slovenijo študirati naš ustroj. Slava vam železničarji.

Železniški brzojavni in telefonski promet z inozemstvom je zaprt.

Prepoved trgovine z inozemstvom baje razglašala trgovinsko ministristvo v Beogradu. Prepoved ne velja za ona trgovska posla, ki so bili sklenjeni pred 20. marcem in ki se morajo izvršiti tekom treh mesecev. Nove kupčije pa se morejo skleniti samo potom trgovinskega urada za trgovino z inozemstvom, ki bo začel poslovati dne 1. aprila.

Na Slovaškem je proglašeno obsedno stanje

Pariz—Ljubljana—Bukarešta. Direkt-
ni vlak Pariz—Bukarešta je vozil pred
ogrskim prevratom in stavko nemških že-
lezničarjev skozi te pokrajine, sedaj pa bo
ta znamenita zveza šla preko naše domo-
vine. V Ljubljano dospe vlak ob 11. uri po-
noči.

V Splitu so se spopadli Hrvatje z Lahi
in bo za ta slučaj sestavljena častniška
komisija kot za »ljublanske dogodke«.
Malenkost!

Nemci groze z novimi boji in nazna-
njajo, da bodo zasedli kraje, kjer je sedaj
jugoslovanska vojska. Naj gredo rajši delat,
da bodo lažje in boljše živeli!

Vrednost češke krone raste. Kurz se
je dvignil na curiški borzi, nasprotno pa je
padel kurz krone Nemške Avstrije. Dne
24. marca je znašala diferenca obeh kur-
zov pri 100 kronah že 7¼ frankov.

Boji med češkimi četami in ogrsko
rdečo gardo so se že pričeli. Ogrski prodi-
rajo proti Požunu. Razstrelili so most pri
Ostrogonu. Kakšen mir je to? Ni li to na-
vadno klanje? Pomisljajo naj, kaj delajo ti
ljudje!

Papirna krona pada. Danes velja 100
dinarjev 305 K, 100 frankov 405 K, 100
drahem 395 K, 100 mark 185 K. Potrudimo
se, da zboljšamo valuto!

Dunajski socialisti proti republiki so-
vjetov. Utemeljujejo ta sklep s tem, da bi
v tem slučaju — kakor sedaj Ogrska —
stopila zopet v vojno stanje z entento, ki
bi vkorakala v deželo, ustavila vsak dovoz
živil in surovin in bi bila tako država
gnotno pokopana.

Ogrska je postala komunistična republi-
ka. Preokret se je izvršil v enem dnevu.
Mednarodne komisije so odpoklicane. En-
tenta misli zasesti dele Ogrske v varstvo
miru in redu.

Na Ogrskem so socializirali banke, ki
stoje pod nadzorstvom poverjenika za fi-
nance. Kdor ima v banki ali hranilnici ka-
ko vlogo, mora najkasneje v 14 dneh, pri
vsotah izpod 15.000 K v 30 dneh dokazati
svojo istovetnost, drugače zapade njegova
vloga v korist državne blagajne.

Pogoji za spojitve ogrskih socialistov
s komunisti. Fuzija socialnodemokratske
stranke s stranko komunistov se je izvr-
šila z nastopnimi pogoji: 1. Vso oblast
prevzame proletarijat. 2. Proletarijat se
mora oborožiti. 3. Organizirati se mora
vojaška delavcev. 4. Oblast izvaja svet de-
lavcev, vojakov in kmetov proletarcev. 5.
Zemljišča so skupa last. Posedstva se ne
razdele, produkcija se vrši po zadrukah.
6. Tvornice, rudokopi, banke in železnice
se morajo socializirati. 7. Takojšnja ločitev
cerkve od države.

Niso v židovskih rokah! Na Ogrskem
je od 30 članov vlade zopet 24 judov. Kjer
zmaguje rdeča črta, povsod zagospodari
jud. Pa si še vedno upajo trditi, da niso
fronta judovskih kapitalistov proti krščan-
stvu. Ne gre jim za delavske pravice, ampak
za judovsko svetovno nadvlado!

Rdeči gardisti pridigajo, da so medna-
rodni, a gorje ti, če sedaj na Ogrskem iz-
pregovoriš besedo, ki ni mažarska. Pridi-
gajo, da jim je vera zasebna stvar — cer-
kve pa so zaprli in duhovniki se na cestah
niti pokazati ne smejo. Ne po njihovih slad-
kih besedah, ampak po sadovih jih boste
spoznali! Da na lažji način množe svoje
vrste, obljubljajo zaslepljenemu proletari-
jatu zlate gradove in jim zagotavljajo, da
bodo lahko plenili. Kaj pa, če se jim plen
ne obnese? Če jih ne bodo več rabili, bo
običajna judovska brca njih plačilo. Sedaj
love z velikimi obljubami nevedne mase,
z obljubami, ki jih nikdar ne bodo izpolnili,
kadar dosežejo svoj namen. Mislite, da bi
bilo pri nas drugače, če zmagajo?

Bivši avstrijski cesar Karol Habsbur-
ški se je preselil v Švico, odkoder je rod-
bina doma. Potoval je s posebnim vlakom
v spremstvu angleških častnikov.

Rumunska je v nevarnosti pred bolj-
ševiki in zato se urno pripravlja na od-
por. Pri tem ji hoče pomagati tudi ententa.

Brzojavni promet s Švico je odprt. Mi-
nimum za brzojavo znaša 2 K 50 vin.

Iz Pariza poročajo, da je v soboto zve-
čer nastopilo vojno stanje z Ogrsko.

Albanci so proti Italiji, kakor so se
izrazili njih voditelji nasproti ameriški
konzulu v Korči. Ljudstvo je Italijanom
neprijazno in so se vršili ponekod poboji.

Srednja Evropa bo preskrbovana z
živili. Zavezniki entente bodo dobili živila
proti kreditu z dolgim rokom, druge dr-
žave pa bodo morale plačati z zlatom.

Delavsko gibanje po Franciji se je raz-
širilo. Listi so zadnje čase precej po-
beljeni.

Gospodarstvo.

Vojna zveza.

Občni zbor Vojne zveze se bo vršil
dne 14. aprila. Tekom pretečenega leta je
Vojna zveza ožela nad 100 tisoč kron iz
našega delavstva in sedaj namerava s temi
žulji našega delavstva storiti kapita-
listično družbo z omejeno za-
vezo, ki naj bi tvorila jedro naše socia-
lne demokratične organizacije. Misel de-

la čast njenemu spočetniku Antonu Kri-
stanu.

Vojna zveza je bila ves čas mačeha
našemu delavstvu in je skrbela le za soci-
jalistično delavstvo neoziraje se na kri-
vičnost podlage same, ker je imela namen
skrbeti le za delavstvo vojne industrije,
kot bi bilo drugo delavstvo podpore kaj
manj potrebno. Krona vsem krivicam naj
bi bila pa postavljena s tem, da bi se z
dobičkom, ki se ga je iztisnilo iz našega
delavstva, ustvarila socialistična kapitali-
stična trdnjava, ki naj po dosežanju zgle-
du Vojne zveze še vnaprej gospodarsko za-
tira nesocialistično delavstvo.

Gospod Kristan je ravnatelj »Konsum-
nega društva za Ljubljano in okolico«. To
društvo naj spremeni, če hoče, v družbo
z omejeno zavezo; dobiček Vojne zveze, ki
tvori tudi žulje našega krščanske misle-
čega delavstva, naj pa pravično razdeli
med člane. Vojno zvezo pa likvidira. Vojna
zveza nam doslej sama od sebe ni pre-
skrbela nobenega blaga, kar se pa dobi od
žitnega zavoda, vnovčevalnice za živino
itd., pa lahko prehranjevalni urad sam raz-
deli med delavstvo ozir, zadruga brez ka-
kega vmesnega posredovalca in podra-
ževalca.

Omejitev premoženja.

Na eni strani nakupičeno bogastvo,
na drugi strani največje uboštvo, to je sli-
ka našega stoletja, katera slika se je pa
tekem vojne premaknila na skrajne točke.
Tek vojne je izžlel delavski in uradniški
stan popolnoma do zadnjega vinarja; da si
ohrani življenje, je vsak izdal najprej zad-
nji vinar in sedaj se pričinja šele doba
pravega proletarijata. Pred vojno so bili
brez prihrankov le očetje številne družine,
pijanci in zapravljivci oz. družine, ki
so jih doletele kakšne posebne nezgode, n.
pr. bolezni, drugi in teh je bilo večina, so
pa imeli večje ali manjše prihranke. Zato
soc. demokracija med našim delavstvom
ni našla ugodnih tal. Danes je pa položaj
čisto drugačen, oni, ki so odirali, so si na-
kupili že večje premoženje kot so je ime-
li preje, drugi so pa popolnoma obubožali.
Stojita si nasproti dve armadi: armada
oblagodanj in armada sestradanosti. Boj
se je ponekod že pričel in se z vsi lju-
tostjo bje, druge se pa še pripravlja. A
koniec tega boja bo uničenje kulture in
človeštva. Treba je torej kompromisa, tre-
ba je ta boj s pametno socialno zakonoda-
jo preprečiti in med te vrste postav spa-
da tudi omejitev premoženja bodisi v zemlji-
šču ali posestvu ali v premičninah oz.
denarju. Milijonar, ki ima sto milijonov,
ne more s temi nič bolj razkošno in udob-
no živeti kot oni, ki ima le enega. Čemu
torej kratiti blagodat premoženja drugim,
če nima on sam od tega nobenega haska.
Če bo milijonar vedel, da si ne more pri-
dobiti več kot 1 milijon, ali bo potem še
izsesaval delavca, ali mu ne bo mar dal
del svojega imetja in dobička njemu in pa
v druge obče koristne namene.

Enako veleposestnik. Čemu mu je več
sveta, kot ga zamore sam s svojo družino
obdelati, čemu naj obdeluje njegovo po-
sestvo večni najemniki, da množe premo-
ženje onemu, ki ga ima že dovolj. Ali ne
bo lastnik zemljo obdeloval z večjo skrbjo
in ljubeznijo kot najemnik.

Omejitev premoženja je torej v naših
sebičnih časih nujna in ne nasprotuje prin-
cipu zasebne lasti ter je pameten korak
k podružabljenju, seve v komunističnem
smislu, kajti komunizem zametava zaseb-
no last ter hoče cel svet spremeniti v ob-
činsko »gmajno«.

Nekoliko pred dvanajsto uro pozivlja-
mo vlado, da izda takoj brez odloga ostre
odredbe, ki bodo onemogočile in zabranile
verzičnikom in navijalcem vsako kupčijo.
Odredbe naj ne ostanejo samo na papirju,
ampak naj se jih z vsi strogoostjo vrši! Ako
ne bo v najkrajšem času konec nezno-
snim razmeram, smo upravičeni misliti, da ima-
jo poklicani faktorji srah pred kapitalistič-
nim, dasi včasih »zašpehanim« prekupcem.
Čudno se nam namreč zdi, da se z vsemi
tožadavnimi sumljivimi elementi tako ob-
zirno postopa, med tem ko se goni delavce
in druge ubožne sloje brezobzirno v obup.
Samo pridigovanje, da naj ti ljudje opuste
svoj nestamni posel, ne pomaga nič. Imamo
dovolj temnih eksistenc, ki so opustile
celo svoj posel, samo da so se lažje lotile
mastnega veriženja in umazane navijanja
zgolj iz skrajno nesramne dobičkaželjnosti.
Zadnji čas je že, da bi se storilo kaj odlo-
čnega v tem oziru. Teh ljudi ne bo spameto-
valo drugega, kot skrajna sila. Kdor je par-
krat poskusil, kako se s pohajkovanjem
udobno zasluži 10krat toliko kot s poštem-
nim delom, samim besedam seveda ni do-
stopen. Zato jim treba s silo odvzeti priliko
za nepošteno manipulacijo. Nedvomno
živimo v času revolucije, in v takih časih
se ne vprašuje veliko, če so gotove odred-
be utemeljene v zakonih ali ne, ampak če
odgovarjajo narodnemu in državnemu bla-
gru. — Le pogledjmo na Češko, kjer se je
vlada odločila za energičen čin. Ne bomo
razpravljali o tem, ako naj se naša vlada
odloči za ravno tako sredstvo ali za kako

drugo — zahtevamo le, da se navijaško in
verzično rokodetstvo s silo zatire.

Opetovano smo imeli priliko slišati,
da vlada vsega ne zmore sama, ampak da
treba pomoči od strani vsakega poštenega
državljana. Da sama vlada res ne zmore
vsega, to vemo, in nihče ne bo zahteval,
kar je nemogočega. Kljub temu pa se sliši
gorenji izgovor malo čuden. Pošteni držav-
ljani že davno vrše svojo dolžnost in opo-
zarjajo vlado in policijo po listih na gostil-
niške in kavarnske borze, kjer je gnezdo
današnje nezno-
sne situacije. In kaj se je s
tem doseglo? Nikomur še ni prišlo v glavo,
da bi ta gnezda izčistili. Od posameznega
državljana pa menda nihče ne bo zahteval
več, kakor da izda javno tajnost in pokaže
policiji in finančnim oblastim s prstom, kje
sede sršeni. Kaj naj še stori? Ali naj jih
sam aretirajo? Zato ni poklican in tudi nima
dovoljenja. Kadar se bo pa policija lotila
vršiti svojo dolžnost, jo bo vršila — kakor
navadno — takrat, ko bo vse prepozno.
Gospodje borzičanci bodo svarjeni po časo-
pisju na brž odnesli pravočasno pete in
postavili druge svoje čedne hramove. Med
tem pa se kazalci ure pomikajo naprej, in
ne bo dolgo, ko bo ura bila dvanajst, če jo
hitro ne ustavite!

Sladkorja, masti in moke pri nas ni
dobiti. Če imaš zdravniško izpričevalo,
kar mimogrede omenjeno stane 10 kron,
in si od magistratnega Ponceja do aprovi-
zacijskega Pilata zbrusiš par podplatov,
potem se ti mogoče posreči, da si izprosiš
in izlokaš pol kilograma teh eterskih do-
brin. A glej spaka! Ko se greš po tem tru-
dopolnem delu za četrt ure odpočiti v ka-
varno, pa pride k tvoji mizi neznana tro-
jica in ponudijo ti en vagon sladkorja, dva
vagona masti in tri vagone moke. In ti
uboga para si za pol kilograma izhropel
polovico pljuči!

Badimo odkriti.

Iz Tržiča.

Slavno uredništvo! Z ozirom na Vaš
uvodni članek »Kako bo« — z dne 12. m.
m. 1919, Vas prosim najljubneje, blago-
volite priobčiti v Vašem cenjenem listu
sleden izjavo:

Kdor me pozna kot katoliškega člo-
veka od detinskih dni do danes, kdor je
videl moj ravni življenjski tek, kdor je vi-
del mojo čisto družinsko življenje, me bo
sodil čisto drugače, kot me je namenoma
ali nenamena obsojil pisec Vašega
uvodnega članka. Poudarjam, da sem bil
celo življenje načelen pristaš katoliške
ideje, poudarjam, da sem vzgojil svoje
otroke v tem zmislu, poudarjam dalje, da
me bo takega našla tudi smrt od zadnj
uri. Če nisem bil sploh organiziran, ne mo-
re biti to nikak vidik za presojo mojega
značaja, oziroma moje načelnosti ali brez-
načelnosti, ker nisem bil do danes orga-
niziran sploh v nikakem političnem ali ne-
političnem društvu. To pa je pripisovati
samo posebnosti mojega značaja. Če so za-
gnali Tržičanje krik, da sem postal čez
noč strasten pristaš socialne demokracije,
se je zgodilo to samo ob priliki organizi-
ranja delavcev iz predilnice, ko je šlo za
izboljšanje plače delavcem. Mislim sem, da
gre samo za to stvar, zato sem jim izjavil,
da sem v tem vedno ene misli z njimi. Si-
gurno! Kot delavec bom gotovo vedno za
izboljšanje nezno-
snega delavskega stanja.
Slovesno poudarjam, da sem jaz mislil sa-
mo na to, če so pa socialni demokratje iz-
rabili moj glas v svoje agitatorične name-
ne, ne morem biti odgovoren za ta korak
jaz. To bi bilo brezsmiselno, kakor je tudi
brezsmiselno blatenje moje osebe po ča-
sopisih, mar naj bi prišel dotičnik k meni,
pa bi se pogovorila med seboj in si pogle-
dala iz oči v oči.

Poslanega pisma jaz nisem pokazal
nikomur, če je prišlo v časopisje, je mo-
glo priti zagonetnim potom. Dotičnik naj
bi se pomenil z menoj.

Bil sem katoliško vzgojen, vzgajal sem
se katoliško in živel neoporečno v tem ozi-
ru, ostal bom tudi tak, ne glede na to, kaj
bodo pisali o meni časopisi, na katere se
morejo zanašati samo ljudje s podlago
dnevnega mnenja, poudarjam pa še po-
slednjič, kadar bo šlo za biti ali nebiti ka-
toliški ideji in njenim propovednikom, te-
daj me niste videli samo pod baldahinom,
ampak v prvih vrstah v boju za Krista in
njegov veroizpoved s klicem: Z Bogom
za narod!

Koliko bom koristil socialni demokra-
ciji, bodo povedali lahko isti sami, resnico
bo pa pokazala bodočnost. Sklepam s trd-
nim prepričanjem, da sem bil, sem in da
bom cel mož — polovičarstvu pa boji!

Jurij Schweiger.

J. S. Z.

Iz pravil J. S. Z. Strokovni raz-
red VI. se plačuje na teden po 16 vin.
Tisti člani, ki plačujejo po 16 vin. na te-
den, se odredijo podporni blagajni, kakor
jo določa črka g § 3. društvenih pravil in
ne veljajo za ne določila Poslovnega reda

poglavja »Podporni red«, gre jim pa pra-
vica do vseh ostalih dobrot, ki jih nudi
J. S. Z. osebno v strokovnem oziru in še
posebno glede na pravno varstvo. Dobi-
vati morajo zvezno glasilo. Podporni
člani. Podporni člani (glej § 5. pravil
»Strokovne Zveze«) plačujejo najmanjši
znesek 6 (šesti) kron na leto. Dobivati mo-
rajo brezplačno strokovno glasilo.

Iz Tržiča. Prvi smo se udeležili za-
stopniki delavstva občinske seje preteklo
soboto. Vse tri stranke so imenovala po
dva zastopnika v občinski odbor. S. L. S.
je poslala načelnika in tajnika J. S. Z. Vi-
dica in L. Vebra v ta zastop. Pri seji se
je g. župnik toplo zavzel za življenske po-
trebnosti delavstva, ki se nahaja v veliki
stiski in bedi vsled draginje in vsled nizkih
plač, ki niso v nikakem pravem razmerju
s sedanjim položajem. Predlagal je, da se
tržni občinski odbor obrne na deželno
vlado za Slovenijo in jo prosi za večjo de-
narno podporo, da bo mogoče delavstvu
dobiti moko in meso za nižjo ceno. Oži-
gosal je postopanje žitnega zavoda, ki celi
mesec ni poslal občini moke, da mora
ljudstvo stradati. Predlog je bil soglasno
sprejet. Izvolila se je takoj deputacija, ki
se bo oglasila pri deželni vladi in prosila
pomoči. V tej so zastopane vse tri stran-
ke. Na predlog g. župnika se je sklenilo,
da se deputacija oglašati tudi pri žitnem za-
vodu, da izposluje pošiljatev moke pred
prazniki, da bo imelo za velikonoč ljudstvo
vsaj potrebni kruh. — Obenem se je skle-
nilo, ker so tukajšnji mesarji tako znatno
podražili meso, da prične občina sama
klati v klavnici živino že v tem tednu.

V Preski pri Medvodah je bil v ne-
deljo, dne 23. t. m. delavski shod. Govo-
rila sta A. Komljanec in Anton Kogej iz
Ljubljane. Delavstvo se je organiziralo pri
Jugoslovanski Strokovni Zvezi.

V D. M. v Polju je bil dne 19. t. m. o
priliki revizije popoldne sestanek. Obrav-
navalo se je o sedanjem delavskem polo-
žaju in o izobraževanju. Želimo, da se
uresničijo vse dobre želje.

Okrožje Kranj J. S. Z. je imelo dne
25. t. m. svoj občni zbor. Pomemben je
sklep, da naj bo vsak delavec organiziran,
če ne pri nas, pa pri social. demokratih.
Mnogo jih je še, ki nočejo o organizaciji
nič slišati, uživajo pa radi sad, katerega
si pribori organizirano delavstvo. Proč z
mlačneži.

Jeseniško soc. dem. delavstvo je pri-
šlo do spregleda, da mora biti prepričanje
svobodno. Le naj ne bode preveč nestrp-
no in videlo bode, da se s skupnim delom
več in boljše doseže kot s terorjem.

Idrijsko delavstvo trpi zelo pod Itali-
janom. Meseca februarja je dobilo v apro-
vizaciji vsega vkup dve kili in pol moke
zraven par drobnarij. Gerent Stravs, ki je
prevzel aprovizacijo za cel idrijski sodni
okraj, ne more niti svojemu mestu dati
dosti hrane. Plače so sramotno nizke.

Mengeško delavstvo je še vedno brez-
poselno. Mlajši moški, ki so znani kot do-
bri zidarji, so si dobili že delo. A kaj pa
družine? Po nekeje jedo samo enkrat na
dan. Podpora je premajhna. Ali je ni dra-
ge pomoči?

Kaj pa živila?

Vladni zastopnik nam je obljubil, da
bomo dobili na mesec po 1 kg masti po
20 kron in 7 kg moke na osebo po 2 kroni.
A ni ne masti ne moke. Ja, če nas mislite
tudi še sedaj z obljubami vleči za nos, se
pošteno motite. »Svaka sila do vrie-
menja«.

Delavstvo ni hotelo sprejeti

v soboto, ko se mu je izplačevalo onih 10
odstotkov poviška za moške in 30 odstot-
kov za ženske od akordnega dela. Ono ne
sprejme, dokler se jim ne da še onih 30
odstotkov, katere so bili obljubili tovar-
narji, pod pogojem, da belgrajska vlada
odpre izvoz v inozemstvo. Ker pa je do-
kaz tu (in kar lahko zopet s pričami po-
trdimoj), da so tovarnarji izvažali svojo ro-
bo v inozemstvo do stavke južnih železni-
čarjev od Špilja proti Dunaju in da oni iz-
važajo svojo robo v Srbijo dan za dnem,
tedaj morajo plačati teh 30 odstotkov od
dnevnega zaslužka, ne da bi vlada ustre-
žala kakim pogojem, ki so jih ji stavili.

Potrpežljivost mineva, postajamo ne-
strpni, in če se kaj zgodi, pripišite sami
sebi.

Domžalski dogodki.

V Domžalah se vozijo delavske raz-
mere še vedno po slabi cesti. Tovarnar je
prestavil dve delavki, ki sta imeli dosedaj
stalno dnevno plačo, k delu na akord. To
delo je pa tako, da tudi pri svoji najboljši
volji ne dosežeta prejšnje plače. V drugi
tovarni zopet je izpraševala tamkajšnja
delodajalka (Nemka) po akordnih plačah
delavcev. Baje mislijo tam zopet plačo re-
gulirati, in sicer tako, da bi bilo slovensko
delavstvo udarjeno. Delodajalka je vpra-
šala neko nemško delavko (v domžalskih
tovarnah dela krog 70 Nemcev), katere se
je pa prestrašila, nakar ji je delodajalka
zagotovila, da to ne bode zanje (za Nem-
ce) veljavno, ampak samo za Kranjce
(Slovence), nakar se je delavka zopet po-
mirila. To lahko s pričami dokazemo. Ni-

mamo nič proti temu, če delajo po naših tovarnah tudi Nemci, zahtevamo pa odločno, da se odpravijo vsake izjeme. Ako bodo tovarnarji delali take izjeme in merili po narodnosti delavcem plačo, tedaj povemo in enkrat za vselej, da tega ne trpimo in da bomo porabili vsako sredstvo za odpravo takih izjem. Živeli smo z Nemci mirno, ako pa hočete, da razdremo medsebojno prijateljstvo, se bodejo imeli nemški delavci edino vam zahvaliti. Da bi pa pustili še sedaj za nas take izjeme, da bi se nas še sedaj zapostavljalo, ko se nahajamo na svoji lastni zemlji, to je minilo enkrat za vselej.

Gospica Jakobina.

V Ladstätterjevi tovarni se nahaja 22letna delodajalka gospica Jakobina Veider. Ona je znala svoje gospodstvo izrabiti nad delavkami ter jih je ves čas tekom vojne izjemala. Ako ji ni prinesel kdo mleka, masla itd., tedaj je bil izgubljen. Gospica Pina je dala delavko k najslabšemu delu. Sedaj, ko se je delavstvo zavedlo in se pritožilo, se hodi umivati in prati k delavskemu odboru, da ona ni nobenemu nič zalega storila. Iz tega ne bode nič. Njeno delo stoji v delavskih srcih zaznamovano s črnimi črkami. Izgine naj iz svojega mesta.

Hermína Ladstätter.

Ona je hči tovarnarja Ladstätter-ja. Med celo vojno je vihtela bič nad delavkami ter jih šikanirala na vse načine. Po njeni samovolji se je nastavljal delavke, a tudi odslavljal. Le jajca, maslo, mleko itd. je bilo mazilo, ki jo je potolažilo in naredilo mehkejšo. Ona in gospica Pina sta bili gospodovalki v tej tovarni. Še danes se zaničljivo posmehujeta, ali tudi njima bo odklenkala urica. Ako nimajo tovarnarji pametnejših in izobraženejših oseb za delodajalke, tedaj naj jo kar z njimi odkurijo tja v blaženo Nemško Avstrijo.

Železničar.

Ali se mora držati danes železničar sam?

Danes so mnogi spoznali potrebo organizacije in to je dobro. Stanovsko se danes organizira vse. Pametni pospešujejo to misel. Kaj pa naj počne eden sam v teh valovih brez krmarja in brez veslačev. Stanovski tovariši so izprevideli, da eden drugega potrebujejo.

Niso pa še vsi sprevideli, da potrebuje tudi stroka stroko. Tudi stroke se morajo strniti v skupnem središču. Del železničarjev je to spoznal. Ima svojo samostojno železničarsko organizacijo — železničarsko skupino Jugoslovanske strokovne zveze.

Le železi je, da se ta veja železničarjev izpopolni in da se vsi zdravomisleči združijo v njo. Zdaj ni čas zgolj za sebične misli. Vse ljudstvo bo pomagalo železničarjem in železničarji se morajo organizirati ne samo zase, ampak tudi zato, da bodo mogli pomagati ostalemu ljudstvu. Edina pot pa je, da ne pretrgajo zveze z ostalimi strokovnimi organizacijami.

Jugoslovanska strokovna zveza je ustanovljena v ta namen. Vsi za enega, eden za vse!

Delavsko pravo.

OKROŽNICA IZ LETA 1891.

Enakost in neenakost.

To naj pribijemo najprej, da je treba ljudi motriti kakršni so: izenačiti vse od najnižjega do najvišjega v državni družbi ni mogoče. Socialisti sicer delajo na to; ali zoper naravo je zastoj ves trud. Med ljudmi je namreč že po naravi prav mnogo in prav veliko razlik: vsi niso enako nadarjeni, ne enako goreči, ne enako zdravi, ne enako močni; tem razlikam nujno sledi sama po sebi neenaka usoda. Sicer pa je to popolnoma primerno za zasebnike in za skupnost, ker skupno življenje potrebuje različnih zmožnosti in raznih darov, da more uspevati. Razlika, po kateri ima vsak nekaj sebi lastnega opravila, najbolj priganja ljudi, da vrše svojo dolžnost. Tudi kar tiče telesno delo, ni bil človek tudi v stanu svoje prvotne nedolžnosti povsem doležen za brezdelje, ampak da se veselil, kar srce pristoja zaželi; pozneje pa je moral prati greh, za njegovo čutnost je postalo delo neprijetno, silila ga je k delu nujna. »Prokleta bodi zemlja v tvojemu delu; v trudu in znoju boš jedel od nje vse dni svojega življenja.«

Na podoben način bo tudi časa drugih trpkosti na zemlji vedno polna, ker zlo, ki sledi grehu in ki ga moramo prenašati, je trnjevo, trdo in težko; in spremljalo bo človeka do konca njegovih dni. Zato je človeško trpeti in pretrpeti. Ljudje naj poskusijo in podvzamejo karkoli, takih in enakih nadlog ne bodo mogli izriniti iz človeškega življenja z nobeno silo in z nobeno umetnostjo. Če kdo pravi, da to more, če kdo obljublja ubogemu ljudstvu življenje brez boli in težav, življenje, polno

miru in vedne sčasti, ta slepari narod in zida goljufijo, ki bo izbruhnila nekoč v hujše zlo, kot je sedanje. Najbolje, kar moremo storiti je, da gledamo razmere človeške take kot so, in da gremo iskat rešilni čoln, kot smo dejali drugam, da se otmemo nadlog.

V zadevi, o kateri govorimo, je glavno zlo domneva, da je en družabni razred drugemu sam po sebi sovražna, narava sama sila k kljubovalnemu boju, v katerem naj razsodi meč med bogatimi in nemaniči. To pa je tako nerazumno in tako neresnično, da je ravno nasprotno res. Kakor soglašajo v telesu različni udje, vsled česar obstoja ono razmerje in razpoloženje, katero prav imenuješ somerje — simetrijo, ravnotako narekuje narava državi, naj soglašata oba omenjena razreda med seboj in naj obdržita vzajemno ravnotežje. Eden drugega potrebuje brez pogoja. Obstati ne more ne kapital brez dela, ne delo brez kapitala. Vzajemnost rodi lepoto in red med stvarmi: nasprotno iz vednega boja se nujno rodi divjaška krvoločnost in zmeda. Da pa zabranite boj in mu izpodrežete same korenine, dobite čudovito moč v krščanskih odredbah in prav mnogovrstno.

Obljubljena dežela Socijalija.

(Dalje.)

Grile: »Kam pa misliš? Tega pri nas v Socijaliji ni. Vse se kuha državnim potom. Za vsakeh 100 oseb je posebna gostilna, kjer dobivaš svoje jedi in pijače.«

Kordeš: »Ali je kuha dobra?«

Grile: »S kuho bi še bilo. Seveda bi imel raje, če bi bilo kakor v Trstu, kjer mi je kuhala žena, ki je dobro vedela, kaj rad jem in kaj ne. S pijačo je pa zelo slabo; imamo neke vrste pivo, ki pa ni vžitno.«

Kordeš: »Zakaj pa ne pošleš v drugo gostilno ponj?«

Grile: »Tega ne smem. Vsak se mora držati gostilne, kateri je od države dodeljen. Sploh pa bi si z izbiro prav nič ne pomagal. Vse gostilne dobivajo namreč pivo iz velike državne pivovarne, ta pa vari neko neokusno mešanico.«

Kordeš: »Zakaj pa nihče ne ustanovi kake zasebne pivovarne, ki bi varila dobro pivo? Saj bi imel dotičnik vendar ogromne dobičke!«

Grile: »Človek, ti še vedno ne razumeš, da si v Socijaliji! Pri nas gre vse po socijalnodemokratskih načelih; po teh načelih pa mora vsa produkcija imeti v rokah država, produkcijo piva ravno tako kakor produkcijo hiš, oblek in čevljev.«

Kordeš: »Pa pij vino! Saj imate gotovo dobra vina.«

Grile: »Celo izvrstna vina imamo. Tega pa si morejo privoščiti le boljši gospodje.«

Kordeš: »Kaj je v Socijaliji tudi kaj boljših gospodov? Jaz menim, da po socijalnodemokratskih načelih ne sme biti nobenega socijalnega in političnega razločka med prebivalstvom!«

Grile: »Ti si pa res zelo naiven! Kaj misliš, da gospodje, ki stoje na čelu ljudske države, potem ravnatelj pivovarne in drugih velikih državnih podjetij ne skrbijo za to, da prejemaajo boljših plač kakor mi prostaki?«

Kordeš: »To je vendar popolnoma proti socijalnodemokratskim načelom! Take razmere vendar diše po starih razrednih državah.«

Grile: »Diši sem, diši tja! Kako pa naj bi bilo drugače, dokler ljudje ostanejo ljudje? Ali mar hočeš, da dobijo vsi enako plačo, smetar s svojim zoprimnim delom in umetni vrtnar s svojim duhtečim poklicem? Zdravnik, ki se mora za svojo stroko pravičljati leta in leta in čuvaj, kateremu za svoj poklic ni treba prav nobene predizobrazbe?«

Kordeš: »O tem ne dvomim, da morajo biti zaslužki različni; ampak to različnost je treba pravično razdeliti.«

Grile: »Kdo pa naj se bavi z razdelitvijo?«

Kordeš: »Vsekakor višje državne oblasti.«

Grile: »Kaj pa naj jih spodbada k pravični razdelitvi? Strah božji ali strah pred policijo?«

Kordeš: »Ti že zopet začenaš s svojim nadležnim ali — ali!«

Grile: »No seveda, saj hočem priti stvari na dno!«

Kordeš: »Jaz grem stvari še globlje na dno in pridem do naravnega nagona!«

Grile: »Beži mi s tvojim naravnim nagonom; ta že pri hijenah in podganah ni dosti vreden; koliko slabši pri človeku, ki ne sledi svojem boljšemu višjemu spoznanju; tak človek je najgrš, najkručejši, najpohotnejši živo bitje, kar jih je na zemlji. Boš že oprostil, dragi moj! Tebe se vse to gotovo ne tiče. Šel si globlje kakor si hotel in si rabil besedo, ki je nisi dodobra premislil. To se ne da oporekati: če naj človek pravično ravna in ne oškoduje drugih v svoj lastni prid, tedaj mora imeti zato zadošten razlog, katerega predvsem spozna in ki ga do tega sili: tako sva spet prišla do policije ali strahu božjega.«

(Dalje.)

Razno.

Ali so ljudje še kristjani ali so zverine? Bilo je v vojaškem taborišču, kjer so stradali vojni ujetniki. Mimo ujetnika peljejo vojaški voz cele repe, ki je bila že v precej slabem stanju. Ujetnik lačen, se zažene za vozom, zagradi dve repi in odhiti, za njim pa voz spremljajoči četovodja. Prične se borba med izstradanim ujetnikom, ki se hoče nasititi s slabejšo kot živalsko hrano, in četovodjem, ki je pozabil, da je tudi lačni ujetnik njegov brat, človek, ki ima pravico, da si ohrani življenje ali na ta ali na drugi način. Obdelaval ga je s pestmi in mu odvzel grgljaj, katerega bi se branile celo četveronožne živali. O človek, kako se spozabiš, vojska je res vse podivjala. Vojni kurat, ki je prišel slučajno mimo in se potegnil za sestradanega ujetnika, je dobil od svojih višjih strogov ukor radi umešavanja v službeno poslovanje četovodje.

Povračilna pravica v vojski. Ob obrežu tržaške luke je sedel delavec, ki je bil v boljših socialnih razmerah. Bilo je opoldne, žena mu je prinesla kosilo. Mož, ki je bil izbirčen in obenem surov, pogleda prineseno hrano, ki je bila zelo dobra, možu pa ni ugajala. Z ostudno kletvijo zagradi kosilo s posodo vred in jo zaluci v morje. Tedaj je prišel mimo vojni kurat, ki je videl obupano in jokajočo ženo. Dve leti po tem dogodku je pa bilo v vojaškem taborišču, kjer je služboval isti vojni kurat ter naletel na sestradanega reveža, ki je kurata spoznal in se spomnil na zgornji opisani dogodek, ko je vrzel dobro kosilo v morje in klet svojo ženo. Sam je zdihnil: O, ko bi imel sedaj dotično kosilo. Kolikokrat sem se že pokesal in si želel nazaj tistih dni. — Menite, da je ta slučaj osamljen. Ali nismo bili pred vojno vsi preveč izbirčni, razvajeni, Bogu za njegove darove nehvaležni? In ali je čuda, da je Bog udaril človeka s šibo lastne pregrehe? Pa malo jih je, ki bi te šibe božje obrnili v svoj dušni prid in se poboljšali. Namesto k Bogu se obračajo še bolj od njega, zato tudi ni pričakovati še konca težav in nadlog. Mi si želimo raja na tem svetu, Bog nas hoče pa z nadlogami odvrniti od posvetnega. Naša doba je pa preveč prežeta posvetnega brezverskega duha, zato ne čuje klica božjega in šiba, ki ima namen poboljšanja, otroke sveta le še bolj zakrkne.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ljubljano in okolice. V preteklem tednu (od 23. do 29. marca 1919) je iskalo delo 178 moških in 41 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 53 moških in 62 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 78. — Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 29. marca 1919 iskalo delo 3987 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 3612 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 882. — Delo iščejo pisarniške moči (152), trgovski uslužbenci (113), slugi, ključavničarji, kovači, livarji, tovarniški delavci, mizarji, kolarji, tesarji, čevljarji, krojači, peki, mlinarji, mesarji, natakarice, služkinje. — V delo sprejme posredovalnica zidarje (103), navadne delavce, tesarje, krojače, kleparje, usnarje, kolarje, mizarje, služkinje in razne druge obrtnike.

Službe, trafike in ustanove za invalide ali svoje padlih.

Komisija za preskrbo vračajočih se vojnikov v Ljubljani opozarja za proste službe, trafike in ustanove za invalide in svoje padlih, umrlih ali pogrešenih vojakov. Z razprtimi črkami je tiskana oblast, ki je mesto razpisala in pri kateri je treba prošnjo vložiti, za tem sledi razpisana služba, trafika itd. V oklepaju je povedan dan, do katerega se mora prošnja vložiti in številka uradnega lista (n. pr. u. l. št. 50), v katerem so navedeni vsi natančnejši podatki in pogoji. Vojnim invalidom so pridržana: 1. izključno vsa mesta slug, paznikov (tudi vratarjev) v vseh javnih uradih, sodiščih, kaznišnicah, šolah, občinah, zavodih in obratih, katere država nadzira ali podpira; prav tako vsa mesta opravilcev drž. pravdnistva izven sodišč pri sodnih dvorih; 2. dve tretjini vseh prostih službenih mest pisarniških uradnikov, poduradnikov in pomožnih pisarniških moči. Za pojasnila se invalidi lahko obračajo na »Državno posredovalnico za delo v Ljubljani, oddelek za invalide«.

Službe:

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 3 cestni mojstri (Jesenice, Trzin, Celje), 2 rečna mojstra (Celje, Ptui), (do 31. marca 1919, u. l. št. 53). Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 18 mest cestarjev, 6 v stavbenem okraju celjskem, 6 v stavbenem okraju kranskem, 1 v stavbenem okraju ljubljanskem, 2 v stavbenem okraju novomeškem, 3 v stavbenem okraju slovensko-gradskem (do 31. marca 1919, u. l. št. 58). Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani: 3 vodje zemljiške knjige: (2 okrajno sodišče Maribor, 1 Novomesto); 12 pisar. oficijalov: (pri okr. sodišču Radovljica, 1 Brežice, 1 Kopnica, 1 Šmarje, 1 Ormož, 1 Slov. Bistrica, 2 Ptui, 1 St. Lenart, 1 Pliberk, 1 Metlika, 1 Mokronog); 46 pisar. uradnikov: 3 pri deželnem sodišču v Ljubljani, pri okrajnih sodiščih: 2 v Celju, 8 v Mariboru, 3 v Novem mestu; pri okrajnih sodiščih: 1 v Kranju, 1 v Kranjski gori, 1 v Litiji, 2 na Vrhniki, 2 v Brežicah, 1 v Gorenjem Gradcu, 1 v Konjicah, 1 v Škemp. 1 v Rogatcu, 2 v Slov. Gradcu, 3 v

Šoštanju, 1 v Ljutomeru, 1 v Ormožu, 4 v Ptuj, 1 v Slov. Bistrici, 1 v Zgornji Radgoni, 2 v Pliberku, 1 v Velikovcu, 1 v Železni Kapli, 1 v Ribnici, 1 v Kozjem, 1 v Metliki (do 8. aprila 1919, u. l. št. 54).

Predsedništvo višjega deželn. sodišča v Ljubljani: 2 poduradnika: (1 okrajno sodišče Celje, 1 Maribor); 42 slugi: (1 viši. dežel. sodišče v Ljubljani, 3 deželno sodišče v Ljubljani, 4 v Celju, 2 v Mariboru, 2 v Novem mestu, 1 v Cerknici, 1 v Kamniku, 1 v Ložu, 1 v Rožku, 1 v Konjicah, 1 v Slov. Gradcu, 1 v Šoštanju, 1 v Zgornji Radgoni, 1 v Marnberku, 4 v Ptuj, 1 v Slov. Bistrici, 2 v St. Lenartu, 1 v Pliberku, 2 v Železni Kapli, 1 v Kočevju, 1 v Mokronogu, 1 v Radečah, 1 v Ribnici, 1 v Trebnjah, 1 v Vel. Laščah, 1 v Višnji gori); 1 strojinik: (pri okr. sodišču v Mariboru); 4 višji jetniški pazniki: (1 v Celju, 1 v Mariboru, 2 v Novem mestu); jetniški pazniki: (7 v Novem mestu, nekaj v Mariboru) (do 16. aprila 1919, u. l. št. 60).

Predsedništvo višjega deželn. sodišča v Ljubljani: več mest pisar. oficijalov in pisar. pomočnikov: (pri sodiščih v področju višjega deželn. sodišča v Ljubljani) (do 26. aprila 1919, u. l. št. 65).

Višje državno pravdnistično v Ljubljani: 3 upravitelji državnega pravdnistva: 1 pri okraj. sodišču v Radovljici, 1 v Škofiji Loki, 1 na Vrhniki (do 10. aprila 1919, u. l. št. 57); 7 mest upraviteljev drž. pravdnistva: (pri okr. sod. v Brežicah, 1 v Konjicah, 1 v Kozjem, 1 v Laškem trgu, 1 v Logatcu, 1 v Sevnici, 1 v Šoštanju) (do 15. aprila 1919, u. l. št. 65).

Finančna prokuratura v Ljubljani: 1 kanclist: (Ljubljana) (do 1. aprila 1919, u. l. št. 61).

Finančno deželno ravnateljstvo v Ljubljani: finančni stražniki: (Ljubljana, Maribor) (do 5. aprila 1919, u. l. št. 64).

Davčno oblastvo v Krškem: 1 pomožni sluga: (Krško) (do 28. marca 1919, u. l. št. 64).

Trafike:

Finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani: glavna trafika: (Šmartno pri Litiji), (do 16. aprila 1919, u. l. št. 64). Trafika: (Dolenja vas 26, davč. okraj Kostanjevec), (do 18. aprila 1919, u. l. št. 64). Trafika: (Cesta 23, davč. okr. Vel. Lašče), (do 19. aprila 1919, u. l. št. 64). Trafika: (Breg 11, davč. okr. Kočevje), (do 17. aprila 1919, u. l. št. 64).

Urednik: Anton Komlanec. — Izdajatelj: Mihael Moškerc. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Delavci in delavke,

priljubljene med svojimi sodelavci, dobe lahke posranksi zaslužek. Pojasnila dobe na ustmene in pismene ponudbe v upravi »Slovenca«.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljarska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem l. 1918, vlog . K 80.000.000.— rezervnega zaklada 2.500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnice. — Hranilnica je pupilarno varna. — Dovoljuje posojila na zemljiščih in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga. — V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z o. z.

Stalna zaloga poljedelj. strojev:

motorjev, mlatic, viteljev, slamo- in repereznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov l. t. d.

Prodaja:

umetnih gnojil, kolonijalnega in špeta-rijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga:

pristnega domačega in ogrskega vina, žganja l. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas. — Lastna zeljarna.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu

Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

2 %

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enotnošč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo od 4 do 5%. Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.